

ВІТАЄМО З НОВИМ 2015-2016 НАВЧАЛЬНИМ РОКОМ!

Світлий вересень знову скликає
В рідну школу своїх дітлахів.
І до книжки, до знань закликає,
Щоб учився тут кожен й мужнів.

Здрастуй, школо! Я скучив за літо
За уроками, класом своїм,
І за сонцем, що в вікна відкриті
Гріє променем нас золотим.

Здрастуй, школо! Чекають уроки
І веселі перерви на нас.
Ми до знань робим впевнені кроки,
Переходимо з класу у клас.

Світлий вересень в школу скликає
У чудовий і радісний час.
Школа двері для нас відчиняє
І запрошує в затишний клас!

ДОРОГІ УЧНІ, ПЕДАГОГИ, БАТЬКИ!

Ось і закінчилося ще одне, сповнене
веселощів і радості літо. Якби не
впертий календар, то ми б і не повірили
в це, адже зелень на деревах ще така свіжа,
а небо таке пронизливо синє й високе.
І лише замріяні осінні вечори підтвер-

дане майбуття, розкриє перед молоддю
нові горизонти, вчителів надихне успіхами
вихованців, батьків – гордістю за своїх
дітей.

Сподіваємося, що цей день стане для
школярів початком наполегливої праці,

дують правоту календаря. А отже настав час вирушати у нову захопливу мандрівку дивовижною країною Знань.

Для когось навчальний рік, що починається, буде першим, для когось – останнім чи черговим. Але день, яким він відкривається, однаково хвилюючий і незабутній – святковою атмосферою, барвами осінніх квітів, свіжістю оновлених класів. І, звичайно, закличним дзвоником.

Сьогодні, в день ПершOVERесня, до дружнього шкільного колективу вливається гомінке і непосидюче поповнення – першокласники. На все життя запам'ятається їм цей перший крок до вершин пізнання. Вони – наша достойна зміна.

А для випускників цей рік останній у стінах рідної школи. Нехай він принесе більше знань і відчинить двері в незві-

надихне їх іти впевненою ходою по дорозі опанування найдорожчого скарбу – знань.

З нагоди свята бажаємо вам незабутніх миттєвостей шкільного життя, справжніх відкриттів, пізнання світу! Рости́ть справжніми патріотами – громадянами нашої України, бо ви – її майбутнє, її надія, її завтрашній день!

Мирного неба і спокою всім нам, зміцнення могутності й обороноздатності нашої України, доброї праці для її процвітання!

Начальник відділу освіти Косівської РДА

Володимир КОЗЬМЕНЧУК

Завідувач методичного кабінету

Оксана ЛЕСЕВИЧ

Голова ради голів профкомів

працівників освіти району

Світлана БОВИЧ

СТАРТУЄ НОВИЙ НАВЧАЛЬНИЙ!

26 серпня 2015 р. відбулася нарада керівників освітніх установ району, на якій проаналізовано роботу шкільництва Косівщини за 2014-2015 н.р. та визначено напрямки підвищення якості освіти в 2015-2016 н.р..

На нараді з доповіддю виступив начальник відділу освіти Косівської РДА В.Я. Козьменчук. Подаємо найважливіші тези доповіді.

Володимир КОЗЬМЕНЧУК

“Про підсумки функціонування освітньої галузі у 2014-2015 навчальному році та пріоритетні шляхи підвищення якості освіти Косівщини в 2015-2016 навчальному році”

Шановні колеги! В особливих умовах ми починаємо 2015/2016 навчальний рік.

Освітня система чекає нове перезавантаження. Завершується розробка нового Закону «Про освіту», потім будуть прийняті й інші закони: про дошкільну, загальну середню, професійну та позашкільну освіту, приведення української освіти до стандартів Європейського Союзу. Важливими складниками цього процесу будуть:

- забезпечення якості освіти;
- приведення структури освіти у відповідність до міжнародних стандартів із метою розширення можливостей випускників;
- подолання централізації управління освітою, передача повноважень і відповідальності на рівень навчального закладу, у тому числі, прав самостійно обирати програми навчання, підручники;
- оптимізація форм проведення державної підсумкової атестації;
- заміна існуючої системи атестації педагогічних працівників системою сертифікації педагогічної діяльності;
- виважений механізм оплати всіх видів робіт у навчальному закладі, за моделлю повного робочого дня та суттєве підвищення оплати праці педагогів;
- стимулювання розвитку конкуренції між навчальними закла-

дами, у тому числі за принципом «гроші ходять за дитиною».

Це все в планах Міністерства освіти і науки.

Нововведення не оминули й новий навчальний рік: затверджено Концепцію патріотичного виховання, внесено зміни до навчальних програм початкової та середньої школи.

Шляхи підвищення якості освіти

Підготовка дитини до школи починається з дошкільного закладу. За новою програмою початкової школи діти повинні прийти вже готовими до навчання. Це не означає, що вони повинні вміти писати чи читати.

Зміст навчально-виховного процесу в дошкільних навчальних закладах в поточному навчальному році підпорядковувався основним концептуальним положенням та завданням Базового компонента дошкільної освіти, а його реалізація забезпечувалася низкою чинних освітніх програм.

Перехід між двома освітніми сходинками – дошкільною й початковою – складний етап у житті дитини. Передусім слід усвідомити: дошкільний період – це самоцінний віковий етап у житті дитини, що має свої цілі та завдання, спрямовані на її розвиток, а не підготовку до школи. Тому не дитячий садок має дати випускника, готового до навчання у школі,

а школа має зустріти вчорашнього дошкільнятка і забезпечити комфортні умови перебування у закладі, відповідні його віку.

Невдовзі початкова школа стане п'ятирічною, а це кардинально змінить завдання вчителя.

Дошкільна та початкова освіта мають працювати узгоджено, тоді й зникне дистанція між ними.

Завдання початкової освіти - продовжити всебічний загальний розвиток дитини.

Слід зазначити, що зміст освіти початкової школи ускладнено шляхом введення нових програм. Це призвело до перевантаження дітей та втрати ними інтересу до подальшого навчання. За результатами ДПА 903 учнів 4-го класу українську мову на початковому рівні засвоїли 31 (3,4%), середньому 166 (18%), достатньому 349 (38,6%), високому 356 (39,5%); із 902 учнів-четвертокласників математику на початковому рівні засвоїли 68 (7,5%), середньому 232 (26%), достатньому 338 (7%), високому 264 (29%). Однак рівень навчальних досягнень п'ятикласників, як правило, значно нижчий.

За п'ять років значна частина учнів базової школи не засвоює програмовий матеріал.

Абсолютно неприйнятною є ситуація, коли значна частка випускників

на стор. 2

шкіл робить по декілька граматичних помилок на одній сторінці твору чи диктанту, коли їх математична освіта відповідає вимогам хіба що початкової школи.

У 10-11 класи вступають учні, які втратили мотивацію до подальшого вступу у вищі заклади.

Поки що зрозуміло лише одне: шкільні програми з усіх предметів від 1 до 11 класів потрібно складати наново, бо чинні – нікуди не годяться.

У 2014-2015 н.р. 9 клас закінчили 951 учень, з них отримали свідоцтва: 804 – звичайних, 4 – екстерни, 143 – свідоцтва з відзнакою; 11 (12) клас – 679 учнів, з них отримали атестати: 466 – звичайних, 11 – екстернів, 140 – вечірня, 41 – атестат з відзнакою (золота медаль), 21 – срібна медаль.

Основним інструментом гартування якості освіти на всіх рівнях від державного до окремих закладів освіти мають стати освітні стандарти – стандарти освіти і освітньої діяльності. Потрібно залишити певні свободи для педагогів і закладів освіти. Це дасть їм змогу краще адаптувати освітні програми до потреб учнів, досвіду педагогів і специфіки регіонів.

На виконання Державної програми роботи з обдарованою молоддю в районі діє підпрограма «Обдаровані діти».

Для підвищення інтересу до вивчення базових дисциплін проводяться олімпіади, турніри, конкурси. Щорічно проводяться районні та Регіональні зльоти обдарованої молоді, які спрямовані на те, щоб у школярів формувалася мотивація до вивчення й дослідження історії, культури, мистецтва, економіки Гуцульського регіону.

Однак результативність участі ЗНЗ району в III етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових предметів у 2014-2015 н.р. бажає бути кращою. За 2014-2015 н.р. маємо такі показники:

- ♦ українська мова і література – 9 місце;
- ♦ англійська мова – 13 місце;

- ♦ французька мова – 9 місце;
- ♦ німецька мова – 16 місце;
- ♦ історія України – 20 місце;
- ♦ математика – 8 місце;
- ♦ фізика – 16 місце;
- ♦ хімія – 17 місце;
- ♦ географія – 19 місце;
- ♦ інформатика – 7 місце;
- ♦ астрономія – 10 місце;
- ♦ біологія – 11 місце;
- ♦ економіка – 12 місце;
- ♦ трудове навчання – 13 місце;
- ♦ інформаційні технології – 11 місце;
- ♦ правознавство – 10 місце.

Рейтингове місце району – 19 із 21.

Аналіз результатів участі випускників ЗНЗ району в ЗНО-2015

- ♦ Кутська ЗОШ I-III ст. – 2 учні;
- ♦ Пістинська ЗОШ I-III ст. – 2 учні;
- ♦ Річківський НВК – 1 учень;
- ♦ Середньоберезівська ЗОШ I-III ст. – 2 учні;
- ♦ Старокосівська ЗОШ I-III ст. – 1 учень;
- ♦ Стопчатівська ЗОШ I-III ст. – 1 учень;
- ♦ Трацька ЗОШ I-III ст. – 2 учні;
- ♦ Тюдівська ЗОШ I-III ст. – 1 учень;
- ♦ Уторопське НВО – 1 учень;
- ♦ Яворівська ЗОШ I-III ст. – 1 учень.

Зрозуміло, що ЗНО поставило греблю перед потоком медалей. Разом з тим, аналіз результатів ЗНО/ДПА показав певні проблеми з якістю навчальних досягнень випускників.

За даними Українського центру оцінювання якості освіти, у 237 за-

Цьогоріч ми отримали обмежені відомості про результати участі у ЗНО. Однак навіть те, що маємо, спонукає до серйозного аналізу, встановлення причинно-наслідкових зв'язків. Перш за все ЗНО відсіяло медалістів. Претендентів було 86, а саме: 66 – золота медаль, 20 – срібна. 17 претендентів не підтвердили золоту медаль, 7 – срібну. 24-ом медалістам (28%) не вдалося пройти перевірку ЗНО:

- ♦ Кобаківська ЗОШ I-III ст. – 3 учні;
- ♦ Косівська ЗОШ I-III ст. №1 – 2 учні;
- ♦ Косівська ЗОШ I-III ст. №2 – 1 учень;
- ♦ Космацька ЗОШ I-III ст. – 3 учні;

гальноосвітніх навчальних закладах України десять або більше випускників не подолали поріг "склав/не склав" при складанні тесту зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури в 2015 році. Серед 15 ЗНЗ Івано-Франківської області – 2 заклади нашого району (Космацька, Пістинська ЗОШ I-III ст.).

ЗНО може зробити ще й атестат чеснішим. Об'єктивне оцінювання рівня навчальних досягнень учнів – вимога часу. За статистичними даними, 80% випускників проходили підготовку до ЗНО у репетиторів, 60% –

не зі своїми вчителями вартістю від 3 до 5 тис. грн. на один предмет.

Слід відзначити те, що за підсумковим рейтингом навчальних закладів за результатами ЗНО з української мови і літератури 2015 року серед 7264 ЗНЗ найвищий результат продемонстрували:

1080 Косівський навчально-виховний комплекс "загальноосвітня школа I ступеня-інтернат-гімназія";

1111 Косівська загальноосвітня школа I-III ст. № 1 з класами поглибленого вивчення англійської мови;

2191 Косівська загальноосвітня школа I-III ст. № 2;

2286 Рожнівський навчально-виховний комплекс "Гуцульщина";

2363 Кобаківська загальноосвітня школа I-III ст. ім. Марка Черемшини.

Такий стан справ зобов'язує учителів-предметників, методистів, управлінців детально і ретельно проаналізувати результати ЗНО/ДПА, розробити заходи щодо покращення якості викладання навчальних предметів, врахувати озвучені результати при прийнятті рішень щодо фінансового стимулювання педагогічних працівників, керівників навчальних закладів за результатами роботи, при проведенні чергової та позачергової атестації педагогічних працівників.

Позашкільля

Позитивною є динаміка участі вихованців загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів у обласних та Всеукраїнських конкурсах, фестивалях, зльотах. В 2014-2015 н.р. учні загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів стали переможцями обласної радіотехнічної олімпіади старшокласників, обласних конкурсів «Космічні фантазії», «Знай та люби свій рідний край», обласної виставки-конкурсу з початкового технічного моделювання. Здобули: 10 перших місць, 12 других місць, 18 третіх місць. Крім того, переможцем I туру Всеукраїнського конкурсу на кращу туристсько-краєзнавчу експедицію «Мій

рідний край» став колектив гуртка пішохідного туризму, що працює при Косівському НВК-гімназії (керівник Ласитчук Ю.М.), II місце в II турі Всеукраїнської краєзнавчої експедиції «Моя Батьківщина-Україна» здобув гурток «Літературне краєзнавство», що працює при Косівському НВК-гімназії (керівник Ємець Н.В.), II місце в II турі Всеукраїнської історико-краєзнавчої експедиції «Історія міст і сіл» здобув колектив туристсько-краєзнавчого гуртка Шешорської ЗОШ I-II ст.(керівник Олексюк О.І.), III місце в обласному конкурсі-фестивалі трудових загонів «Ми працюємо славно тебе, Україно!» здобув колектив «Патріоти» Пістинської ЗОШ I-III ст..

Позитивний приклад для своїх вихованців демонструють педагоги позашкільних закладів. За результатами обласного етапу Всеукраїнського конкурсу «Джерело творчості» в номінації «Керівник гуртка-2015» за зайняте II місце нагороджено Морики С.М., керівника гуртка Косівського РЦДТ. Методист Яблунівського ЦДТ Шевчук Г.Г. здобула II місце в обласному конкурсі науково-методичних розробок, навчальних програм та посібників з позашкільної освіти.

Виховна робота

На сучасному етапі розвитку суспільства і держави проблема виховання дітей та молоді є особливо актуальною. Її вирішення потребує пильної уваги органів управління освітою, навчальних закладів, громадських організацій, усіх інституцій, причетних до цієї важливої справи.

Науково-дослідна лабораторія видала упорядкований П.В. Лосюком та А.Г. Григоруком науково-методичний збірник «Ростимо юних патріотами України», в якому систематизовано й узагальнено досвід такої роботи в школах Гуцульщини, вміщено актуальні методичні матеріали з системи національно-патріотичного виховання в позашкільній освіті, які стануть доброю підмогою вчителям у їх повсякденній праці.

Упродовж 2014-2015 років загальноосвітні заклади району працювали над реалізацією завдань національно-патріотичного виховання. У школах розроблено й затверджено заходи з патріотичного виховання учнів на 2014-2019 роки, згідно з якими організовано роботу вчительських і учнівських колективів. Питання організації роботи, спрямованої на виховання в учнівській молоді патріотичних почуттів, контролюється дирекцією шкіл, аналізується в наказах, розглядається на педагогічних радах, нарадах при директору, методичних об'єднаннях класних керівників.

Чільне місце в приміщенні кожної освітньої установи зайняв обладнаний куточок державної символіки та куточки Героям Небесної Сотні. У системі позакласної виховної роботи зі школярами передбачено заходи з використанням державної символіки, розкриттям її змісту, історії виникнення та сучасного тлумачення.

Важливим напрямком роботи з патріотичного виховання стало залучення учнів до волонтерської благодійної діяльності з надання посильної допомоги учасникам бойових дій, солдатським удовам. Реалії сьогодення визначили новий напрям волонтерської роботи навчальних закладів – моральна підтримка воїнів Збройних Сил України, Національної гвардії, інших військових формувань; допомога родинам, що були вимушені покинути свої домівки в результаті окупації окремих територій східної України. У школах району постійно організовуються благодійні ярмарки на підтримку поранених, військових, дітей-переселенців. Постійно проводяться дружні зустрічі учнів та вчителів з легендарними особистостями, героями-патріотами, які захищають цілісність та неподільність нашої країни України. Юні волонтери, учні загальноосвітніх навчальних закладів району активно долучилися до участі у Всеукраїнських акціях «Лист пора-

на стор. 4

неному», «Допоможи солдату», стали активними учасниками районних акцій «Подаруй солдату шоколадку» та ін..

На належному рівні в загальноосвітніх закладах району відбулися: Уроки мужності «Мої герої – земляки», «Вічна слава героям!», виховні години, акцію «Грані добра», лінійки пам'яті, тиждень історії «Мій край – моя історія жива», конкурс дитячого малюнка «Діти малюють мир», конкурс дитячої творчості «Україна, в якій я хочу жити».

Методичним кабінетом, районною радою старшокласників організовано та проведено вечір пам'яті «Герої не вмирають...Просто йдуть», усний журнал «Вони боролись за Україну», вечір – реквієм «А сотню вже зустріли небеса», хресну дорогу «Молодь молиться за мир», конкурс дитячої творчості, присвячений 24-й річниці Незалежності України «Свою Україну любить».

Важливим моментом патріотичного виховання став прийом делегації учнів та педагогів Донеччини в рамках реалізації акції «Діти Косівщини - дітям Донбасу». Школярі мали змогу поспілкуватись з однолітками, що опинилися у важких життєвих обставинах, надати посильну моральну та навіть матеріальну підтримку.

У 2015-2016 навчальному році діяльністю шкільних музеїв можна передбачити шефство над українськими воїнами, які брали участь в АТО, їхніми родинами. У процесі музейної роботи слід враховувати сучасні події в житті українського народу; громадянський подвиг учасників Революції Гідності, вшанування пам'яті героїв Небесної Сотні, боротьбу українських воїнів за незалежність і територіальну цілісність України.

Формування здорового способу життя у дітей та молоді, подолання злочинності серед неповнолітніх – одне з найважливіших завдань педагогічних колективів навчальних закладів району. Дієвим засобом їх вирішення є моніторинг стану підліт-

кової злочинності, аналіз отриманих даних і вчасне реагування на негативні явища в молодіжному середовищі.

Соціальний статус педагога

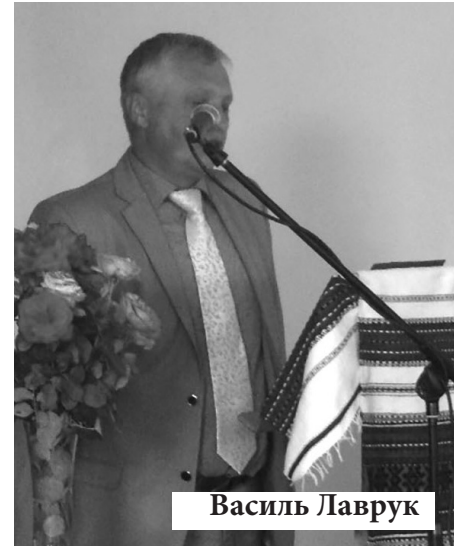
Заробітну плату вчителя потрібно суттєво підвищувати, але коштів у бюджеті на всіх не стане. Крім заробітної плати варто подбати і про соціальний пакет педагога. Важко навіть уявити становище, принизливіше за те, з яким учитель стикається через хронічне захворювання, хірургічну операцію або вихід на пенсію, не в порівнянні зі становищем представників так званих "ринкових" професій. Проблема стосується і директорів шкіл. Їхня зарплата частково залежить від чисельності учнів і типу школи, на неї жодним чином не впливають ані професійна кваліфікація керівника, ані рейтинг школи.

Пріоритетна мета української системи освіти, як зазначено в проєкті закону України "Про освіту", – всебічний розвиток розумових і фізичних здібностей людини як особистості, здатної до відповідальної участі у житті суспільства, забезпечення потреб у кваліфікованих фахівцях. Реалізація цієї мети можлива лише за умови рівного доступу громадян до якісної освіти. Тому в обговоренні доповіді найбільшу увагу прошу приділити питанню створення сприятливих умов для виявлення, розвитку та реалізації здібностей учнів, задоволення їхніх інтересів і потреб, формуванню навчально-пізнавальної активності та творчої самостійності школярів.

* * *
Учасників наради з початком нового навчального року привітав голова Косівської районної ради Михайло Шатрук.

В обговоренні доповіді взяли участь і виступили **Вікторія Мицкан**, завідувач Черганівського ДНЗ; **Василь Лаврук**, директор Пістинської ЗОШ І-ІІІ ст.; **Вікторія Лосюк**, директор Яворівської ЗОШ І-ІІІ ст.; **Юрій Ласитчук**, керівник гуртків Косівської філії ОДЦТКУМ; **Оксана Лесевич**, завідувач методичного ка-

бінету; **Світлана Бович**, голова районної профспілки працівників освіти; **Віталій Чурко**, голова батьківського комітету Рожнівського НВК; **Василь Лаврук**, вчитель фізики Шешорівської ЗОШ І-ІІ ст. ім. В. Чорновола, колишній головний спеціаліст відділу освіти.

Василь Лаврук

Забезпечення якості навчально-виховного процесу в ЗНЗ в умовах реформування освіти

У доповіді начальника відділу освіти В.Я. Козьменчука прозвучало, що серед 15 загальноосвітніх навчальних закладів області, де більше 10 одинадцятикласників не подолали поріг «склав/не склав» на ЗНО з української мови та літератури, є й школа, яку я очолюю.

Скажу на перший погляд парадоксальну річ: ми, попри те, що адміністрація школи, класні керівники та вчитель української мови провели відповідну підготовчу роботу до участі випускників у ЗНО, були готові до отримання такого невтішного результату. Чому?

По-перше, із 53 випускників 9-их класів більшість учнів високого і достатнього рівнів знань поступили у ВНЗ. В 10 класі забажали продовжити навчання учні з початковим і середнім рівнями знань.

на стор. 6

По-друге, при наборі у 10-й клас у 2013 році продовжили навчання у 10 класі нашої школи окремі учні 10-11 класів вечірньої школи із початковим рівнем знань (після закриття Пістинського консультпунку Косівської змінної вечірньої школи).

По-третє, в зв'язку з високим рівнем безробіття в країні в окремих учнів пропав інтерес до навчання, а в інших – немає мотивації навчатися у ВНЗ. Адже вчись чи не вчись – роботи все одно нема.

По-четверте, батьки неспроможні забезпечити репетиторство для успішного результату ЗНО та подальшого навчання своїх дітей у вищій школі.

Є ряд й інших всім нам відомих факторів, на яких зупинятися не буду.

Нас торбує, що в наступних двох навчальних роках у школі може знову виникнути подібна ситуація: із 48 цьогорічних випускників 9-х класів 26 поступили у коледжі та училища. В школі залишилось 22 учні. Серед них 10 випускників з початковим рівнем знань виявили бажання продовжити навчатися в 10-му класі.

Як за таких умов вирішити проблему якості освіти?

На педагогічній раді школи колективом буде проаналізовано результати ЗНО та розроблено заходи щодо покращення якості викладання української мови і літератури та інших предметів.

Дирекція школи посилить контроль за рівнем викладання навчальних предметів початкової ланки, задіявши психологічну службу школи, класних керівників до вивчення питання зниження інтересу до навчання учнів. У заходах:

- проведення моніторингу навчальних досягнень учнів, починаючи з 1 по 11 класи;
- контроль за відвідуванням учнями школи;
- аналіз співпраці класних керівників з батьками;
- вивчення рівня роботи вчителів

щодо викладання предметів та об'єктивності оцінювання навчальних досягнень учнів.

Насамкінець кінець хочу сказати, що варто звернути увагу на профілізацію старшої школи. Саме профілізація старшої школи – вимога часу. Чи не потрібно надати учням право за бажанням отримувати в школі паралельно якусь робочу професію, яка б дала їм змогу не сидіти на шиї батьків?

Вікторія Лосюк

Роль освітньо-виховного середовища в національно-патріотичному вихованні

Сьогодні у вихованні школярів одним із найважливіших є національно-патріотичне виховання. Півтора року патріоти України відстоюють кожний метр української землі, проявляють героїзм у боротьбі з російським агресором, проросійськими бандформуваннями.

Ми, педагоги, повинні доносити події на Сході України до розуму і серця школярів, щоб вони не сприймали їх, як щось буденне. У національно-патріотичному вихованні, як і в усій навчально-виховній роботі передусім важливий системний підхід, який закладається при плануванні виховної роботи, яка є розділом річного плану роботи школи.

Слід звернути увагу на те, щоб словесні виховні заходи кількісно

не переважали заходів, у підготовці й проведенні яких беруть активну участь учні (особливо важливі ті, що ініційовані самими учнями).

Чітке і конкретне планування дає можливість перетворити навчально-виховну роботу з непорядкованої сукупності дій на цілісний процес.

Патріотичне виховання повинно досягати головного результату, а це – ідентифікація кожним школярем себе як українця, громадянина-патріота України. Патріот не той, хто говорить гучні слова про Україну, але своїми діями підтверджує свої слова.

Такими бачимо героїв Майдану, які не злякалися куль снайперів злочинної влади, вражаючу мужність і героїзм воїнів АТО й волонтерів, які постійно під кулями підступного агресора відстоюють цілісність рідної України. На щастя, вся Україна стала надійним тилом нашого війська. І школа в тому числі.

Такі матеріали повинні пронизувати весь навчально-виховний процес, органічно поєднуючи національно-патріотичне, громадянське, моральне, естетичне, правове, екологічне, трудове, фізичне та родинно-сімейне виховання.

При вивченні навчальних дисциплін національно-патріотичне виховання значною мірою зумовлюється змістовими характеристиками освітніх предметів.

Конче використовувати близький учням місцевий краєзнавчий матеріал. Любов до Батьківщини розпочинається від батьківського порога, від свого рідного куточка. Так плететься в дітей справжній, а не абстрактний патріотизм. У школах Гуцульського етнографічного регіону України вивчається гуцульщинознавство, а це знання історії Гуцульщини в контексті історії України, природи, господарства, народного мистецтва, фольклору, звичаїв, традицій, для цього науково-дослідною лабораторією «Гуцульська етнопедagogіка і гуцульщинознавство» під-

на стор.6

готовлені і видані орієнтовні програми і понад 30 книжок «Бібліотеки гуцульської школи». Це – важливий засіб для здійснення патріотичного виховання.

Сьогодні створюється обласна «Книга звитяг та пам'яті». Ми включилися в цю роботу, збираємо, систематизуємо та узагальнюємо матеріали про наших земляків, які були учасниками Революції Гідності, тих, хто зараз зі зброєю в руках захищає Україну від російського агресора.

Так виховується справжній патріотизм. Так любов до Вітчизни проростає в серцях наших дітей.

Віталій Чурко

Співпраця батьків, педагогічного колективу, громадськості у формуванні конкурентоспроможного випускника

Шановні освітяни! Створення системи ЗНО є результатом чи не єдиної успішно зреалізованої реформи за часів незалежності України.

Переважає більшість випускників і їхні батьки підтримують зовнішнє оцінювання, адже завдяки йому здібні діти зі звичайних родин, з різних куточків нашої країни, з

найвіддаленіших містечок і сіл змогли взяти участь у справедливому рейтинговому відборі абітурієнтів і вступити до омріяних вишів.

Не є таємницею, що такі умови вступу перешкоджають десятиліттями виплеканим корупційним схемам, коли, домовившись із членом приймальної комісії, попрацювавши з «правильним» репетитором з цього вишу або просто користуючись родинними зв'язками, «потрібні» вступники легко ставали студентами «потрібних» університетів.

ЗНО - 2015 відрізнялося від інших років тим, що результати зовнішнього незалежного оцінювання зараховуються як результати державної підсумкової атестації і як результати вступних іспитів до вищих навчальних закладів. Це нелегке випробовування, яке, на щастя, всі претенденти на золоту та срібну медаль (11 випускників) витримали і підтвердили свій рівень знань.

Прикро, що не всі учні 11-Б класу пройшли пороговий бал. Це буде великим уроком для випускників - 2016 та наступних. Учні та батьки зрозуміють, що все ж таки потрібні знання, щоб вступити до вузу, що до навчання у школі потрібно ставитися більш відповідально, покращити відвідування та підготовку до уроків.

Однак не можна стояти осторонь дискусії, яка точиться навколо окремих завдань незалежного тестування з української мови та літератури 2015 року. Справедливо зауважу, що всі завдання в будь-якому тесті ідеальними бути не можуть, проте, спілкуючись з учителями-словесниками та випускниками, зробив висновки, що все ж таки таку форму тестування як ЗНО ще треба вдосконалювати, приближувати до чинної програми Міністерства освіти та науки. Як свідчать учителі, важко навчити учня писати власне висловлювання, коли протягом навчання в школі жоден урок за програмою на це не запланований. Щоб якісно підготуватися до ЗНО, потрібно хоча би один семестр дати на повторення набутих знань, умінь та навичок у попередніх класах. Це також не вра-

ховано міністерством.

ЗНО об'єднали з ДПА. І це був, безперечно, правильний крок. Але гарну ідею об'єднання зіпсувала велика ложка дьогтю – ЗНО-ДПА провели на 5 тижнів раніше закінчення навчального року, що спричинило одразу кілька серйозних проблем – це урізана програма з мови та літератури, яку вчителі намагалися «запхнути» в дитячі голови у рекордні терміни, зірваний навчальний процес протягом кількох днів, які давалися на підготовку до ЗНО з української мови та літератури. Вчителі з інших дисциплін мусили також ущільнювати програму і забезпечити якісне вивчення навчального матеріалу.

Мабуть, все-таки укладачі тестів з усіх предметів переоцінили можливості учнів. Тести не були адаптовані до чинних програм Міністерства освіти та науки. Група, яка вкладає тести ЗНО, повинна включати вчителів-практиків, тоді б не було таких непорозумінь та апеляційних заяв. А учні не шукали б репетиторів для кожного предмета. Це велика проблема, яку ми, батьки, за допомогою районних відділів освіти хотіли б донести до Міністерства освіти та науки України.

Я як батько майбутнього випускника уже хвилююся, бо ЗНО-2016 буде набагато відповідальнішим за цьогоорічне: результати ЗНО уже з трьох предметів будуть **зараховані як державна підсумкова атестація** та внесені до атестату школярів.

Тому дуже хочеться, щоб на наступні роки всі недоліки було враховано і виправлено, а будь-які експерименти над нашими дітьми залишали лише приємні спогади про їхнє проведення.

Я від імені всіх батьків випускників Рожнівського НВК хочу подякувати районному відділу освіти за якісну організацію навчально-виховного процесу та проведення ЗНО, дирекції школи та вчителям – за навчання та виховання наших дітей, які зуміли реалізувати себе в такий нелегкий час для нашої країни: час змін і реформ, час державотворення.

СТРУКТУРА 2015-16 НАВЧАЛЬНОГО РОКУ

III чверть														IV чверть										
Січень/01						Лютий/02						Березень/03						Квітень/04						
Пн		4	11	18	25	Пн	1	8	15	22	29	Пн		7	14	21	28	Пн		4	11	18	25	
Вт		5	12	19	26	Вт	2	9	16	23		Вт	1	8	15	22	29	Вт		5	12	19	26	
Ср		6	13	20	27	Ср	3	10	17	24		Ср	2	9	16	23	30	Ср		6	13	20	27	
Чт		7	14	21	28	Чт	4	11	18	25		Чт	3	10	17	24	31	Чт		7	14	21	28	
Пт	1	8	15	22	29	Пт	5	12	19	26		Пт	4	11	18	25		Пт	1	8	15	22	29	
Сб	2	9	16	23	30	Сб	6	13	20	27		Сб	5	12	19	26		Сб	2	9	16	23	30	
Нд	3	10	17	24	31	Нд	7	14	21	28		Нд	6	13	20	27		Нд	3	10	17	24		
IV чверть						ДПА/ЗНО/Звіти						Відпустка						Робота						
Травень/05						Червень/07						Липень/08						Серпень/08						
Пн		2	9	16	23	30	Пн		6	13	20	27	Пн		4	11	18	25	Пн	1	8	15	22	29
Вт		3	10	17	24	31	Вт		7	14	21	28	Вт		5	12	19	26	Вт	2	9	16	23	30
Ср		4	11	18	25		Ср	1	8	15	22	29	Ср		6	13	20	27	Ср	3	10	17	24	31
Чт		5	12	19	26		Чт	2	9	16	23	30	Чт		7	14	21	28	Чт	4	11	18	25	
Пт		6	13	20	27		Пт	3	10	17	24		Пт	1	8	15	22	29	Пт	5	12	19	26	
Сб		7	14	21	28		Сб	4	11	18	25		Сб	2	9	16	23	30	Сб	6	13	20	27	
Нд	1	8	15	22	29		Нд	5	12	19	26		Нд	3	10	17	24	31	Нд	7	14	21	28	

1 вересня - День знань. Перший семестр - з 01 вересня по 30 грудня;
 другий семестр - з 18 січня по 27 травня.
 Канікули: осінні - з 27 жовтня по 01 листопада; зимові - з 31 грудня по 17 січня;
 весняні - з 22 березня по 27 березня. 27 травня - Останній Дзвоник.
 Вручення документів про освіту для випускників 9-х класів 8 – 9 червня,
 для випускників 11-х класів – 28 – 29 травня. З 16 травня по 30 червня - ЗНО.

Державні свята

14 жовтня 2015 - День захисника України;
 01 січня 2016 - Новий рік;
 07 січня 2016 - Різдво Христове;
 08 березня 2016 - Міжнародний жіночий день;
 01 травня 2016 - Пасха (Великдень);
 01 і 02 травня 2016 - День міжнародної солідарності трудящих;
 09 травня 2016 - День перемоги над нацизмом у Другій світовій війні (День перемоги);
 19 червня 2016 - Трійця;
 28 червня 2016 - День Конституції України;
 24 серпня 2016 - День незалежності України;
 Передбачено наступні перенесення, коли державне свято випаде на вихідний день:
 вихідний 01 травня 2016, неділя переноситься на вівторок 03 травня 2016;
 вихідний 19 червня 2016, неділя, переноситься на понеділок 20 червня 2016;

ЗНАННЯ З ІНФОРМАТИКИ – ВИМОГА ЧАСУ

Матеріально-технічне забезпечення кабінетів

З метою об'єктивної оцінки діяльності вчителів вивчено рівень навчально-матеріальної бази та можливості, які надає вчителю обладнання кабінету інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій для забезпечення виконання вимог навчальних програм. За результатами перевірки визначено, що обладнання кабінетів дозволяє забезпечувати організацію навчально-виховного процесу для виконання програмних вимог.

У навчальних кабінетах наявні паспорти, перспективні плани розвитку на три роки та плани роботи на поточний рік. У кабінетах застаріла систематизація наявних навчально-наочних посібників та обладнання навчального призначення за темами та класами навчальної програми згідно з Типовим переліком навчально-наочних посібників, технічних засобів навчання та обладнання загального призначення для загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженим Міністерством освіти і науки України.

Засоби навчання розміщено таким чином, що вони займають мінімум корисної площі.

Слід звернути увагу, що вчителі мають можливість проводити уроки у кабінеті інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій з використанням мультимедійного проектора та Інтернет-ресурсів.

Проте не всі уроки проводяться із використанням комп'ютерної техніки, що суперечить вимогам Державного стандарту.

Відповідно до Положення про організацію роботи з охорони праці вчителі інформатики проходять один раз на три роки навчання з охорони праці та безпеки життєдіяльності з наступною перевіркою знань.

Вивчення системи методичної роботи вчителів

Методичні теми, над якими працюють вчителі інформатики, в переважній більшості актуальні, спрямовані на підвищення професійної компетентності педагогів у сучасній школі.

На уроках інформатики вчителі приділяють увагу створенню найсприятливіших умов для навчання, виховання й розвитку учнів, враховуючи індивідуальні особливості, нахили та інтереси учнів.

Зокрема, учитель інформатики **Добросельський Віктор Іванович** (Яворівська ЗОШ І-ІІІ ступенів) проводить уроки на високому та достатньому науково-методичному рівні, впроваджує інноваційні форми та методи роботи, у своїй діяльності кваліфіковано реалізовує дидактичні принципи, уроки мають розвивальний характер, оптимально прогнозує навчальну діяльність школярів на кінцевий результат (знання та вміння, якими мають володі-

ти учні після вивчення відповідної теми). Учитель цікавиться психолого-педагогічною наукою і використовує її досягнення в практичній діяльності: вибирає найбільш раціональні методи і прийоми навчання, активізує пізнавальну діяльність учнів. При вивченні теми вчитель не передає готові знання, а організовує, створює умови для розвитку кожного учня, допомагає йому само реалізуватися.

Науково-методична підготовка вчителя **Гостюка Андрія Васильовича** (Косівська ЗОШ І-ІІІ ст. №2) дає змогу проводити уроки в достатньо високому темпі, раціонально використовувати кожну хвилину уроку, ефективно проводити диференціацію та індивідуалізацію навчальної діяльності школярів упродовж усього навчального процесу. Для організації самостійної роботи використовує групові форми роботи, враховує вікові, психологічні та фізіологічні особливості учнів для створення сприятливого психологічного мікроклімату, виконує санітарно-гігієнічні вимоги під час проведення уроків. Виклад навчального матеріалу вирізняється науковістю і доступністю, супроводжується використанням наочності.

Учитель **Сабадаш Ольга Мирославівна** (Стопчатівська ЗОШ І-ІІІ ст.) має належну фахову підготовку, володіє методикою організації навчально-виховного процесу з інформатики, забезпечує реалізацію основних вимог, визначених програмою з предмета на достатньому рівні, обізнана з пояснювальними записками і змістом програм, критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів. Використовує різноманітні форми і методи роботи. Особливу увагу приділяє формуванню саме практичних навиків учнів.

Уроки вчителя **Кицькаї Христини Михайлівни** (Старокосівська ЗОШ І-ІІІ ст.) більш традиційні, вони характеризуються чіткою побудовою, насиченістю матеріалу. На своїх уроках вчитель інформатики намагається активно використовувати різноманітні форми та методи активізації пізнавальної діяльності учнів: робота з алгоритмічно-інструктивними картками, комп'ютерними тестами, створення презентацій тощо. Сучасні форми та методи навчання, які активізують розумову діяльність учнів, сприяють підвищенню в них інтересу до вивчення інформатики. Це робота в групах різнорівневого складу, в парах, індивідуальна робота учнів. Багато уваги вчитель приділяє активізації пізнавальної діяльності. З метою перевірки й оцінювання рівня навчальних досягнень школярів вчитель використовує різні форми, прийоми та засоби контролю, що дає змогу оцінювати якість знань на різних етапах вивчення теми.

У ході вивчення стану викладання інформатики виявлені такі недоліки:

- у більшості учнів недостатньо розвине-

ні навички зв'язного мовлення, вони відчують труднощі в оперуванні науковими поняттями;

- не завжди проводиться мотивація навчальної діяльності учнів та чітке виокремлення головного в змісті уроку;
- вимагає особливої уваги питання застосування на уроках особистісно-орієнтованого підходу, розробка диференційованих завдань.

Для виправлення вказаних недоліків необхідно:

1. Методичному кабінету (М.Чернелицький):

1.1 На серпневому засіданні РМО вчителів інформатики заслухати та обговорити довідку «Стан викладання та рівень навчальних досягнень учнів 11 класів з інформатики в Старокосівській, Стопчатівській, Яворівській та Косівській №2 ЗОШ І-ІІІ ступенів», серпень 2015 року.

1.2 Надати методичну допомогу у виконанні практичної складової предмета та роботі з обдарованими дітьми.

2. Керівникам навчальних закладів:

2.1 Дотримуватися вимог щодо періодичності вивчення предмета (1 раз на 5 років) та проводити моніторинг адаптації учнів 5 класів відповідно до рекомендації МОН.

2.2 Сприяти покращенню навчально-матеріальної бази кабінетів інформатики.

2.3 Провести індивідуальне консультування вчителів інформатики з проблеми «Забезпечення об'єктивності оцінювання рівня навчальних досягнень школярів, сформованості практичних умінь і навичок».

2.4 Разом з учителями інформатики розробити заходи з покращення позакласної роботи з учнями, які проявляють стійкий інтерес до вивчення інформатики.

3. Учителям інформатики:

3.1 Працювати над розвитком умінь учнів формулювати й висловлювати свою думку, робити висновки, порівнювати.

3.2 Підвищити рівень вимог до знань, умінь і практичних навичок школярів з інформатики, об'єктивно оцінювати навчальні досягнення учнів. Забезпечити повне виконання практичної частини програми.

3.3 Під час підготовки домашніх завдань враховувати принцип взаємозв'язку роботи під час уроку та домашнього завдання, диференціації, самостійної пізнавальної діяльності.

3.4 Удосконалити проведення позакласної роботи з предмета. Посилити роботу з обдарованими школярами шляхом залучення їх до участі в конкурсах, онлайнівських турнірах.

Михайло ЧЕРНЕЛИЦЬКИЙ,
методист методичного кабінету

ЯК СПРИЯТИ МАКСИМАЛЬНОМУ РОЗВИТКУ УЧНІВ

У наш час, коли інтереси справи і власна компетентність дають можливість людині реалізуватися, що і відповідає поняттю «робити кар'єру», вчитель повинен засобами оцінки прищепити учням здорове честолюбство і здатність критично підходити до досягнутого.

Вчителю необхідно пам'ятати, що оцінне судження, яке учень вважає справедливим, позитивне чи негативне, стає стимулом його поведінки і діяльності в майбутньому, впливає на його майбутню активність у самореалізації. Тож вдало дібрані форми вираження оцінних суджень стимулюють успішність.

В учнів, яким навчання дається нелегко, можуть виявитися стреси та страх. Але це залежить не від перевірки або оцінки «самих по собі» і не методів, які використовуються. Не існує таких методів, які б самі по собі були гарними або поганими. Ефективність залежить від того, як і в яких умовах вони застосовуються.

Надзвичайно важливим з психологічної точки зору є те, що властивості особистості виникають і закріплюються під час такої діяльності і в таких умовах, коли на них припадає найбільше навантаження. Сюди належить також готовність і здатність досягти найвищих результатів тоді, коли від тебе вимагають максимум зусиль. Будь-яке життєве надбання має відповідати зусиллям, витраченим на його досягнення. Лише тоді він буде значущим стимулом людині для самостійного та навчального вдосконалення, а також для особистісного розвитку.

Отже у дорослому житті учні постійно стикатимуться з ситуаціями випробування, особливо на роботі. Тому оцінки та екзамени готують учня до життя та праці. Кожний окремий випадок виставлення оцінки визначається великою кількістю обставин. Оцінку виставляє вчитель. Він несе відповідальність за неї перед учнем. Творчий момент у педагогічній діяльності вчителя полягає у тому, що, виставляючи в конкретних, але мінливих умовах оцінки, він повинен сприяти максимальному розвитку своїх учнів.

Види порівняльної оцінки

1. Оцінювання не відповіді учня, а його особистості («...знову забуваєш, ледачий, неухажливий...»): у цьому випадку школяр не знає, що в його відповіді було правильним, чого вимагає від нього вчитель.

2. Опосередкована оцінка: відповідь учня оцінюється через відповідь однокласника. Така оцінка впливає на формування стосунків у класі.

3. Невизначена оцінка («так, сідай...»): мало ефективна тому, що фактично нічого зрозумілого для учня вчитель не сказав.

4. Негативна оцінка: коли педагог, оцінюючи відповідь учня, вказує на допущені помилки, стверджує, що відповідь була неправильною. Така оцінка корисна, особливо якщо вона організовує учня на ліквідацію допущених помилок, прогалин в знаннях, мобілізує його.

5. Оцінка-згода не ефективна для сильних, обдарованих у навчанні школярів і дуже ефективна для слабких.

6. Схвалення-підтримка особливо по-

зитивно впливає на учнів, які втратили віру у свої сили, недооцінюють свої можливості, оскільки добросовісно працюють, але результати не відповідають їхнім старанням.

7. Оцінка-критика впливає на емоційно-вольову сферу учнів. Результат критики багато в чому залежить від способу спілкування вчителя й учня, стосунків між ними. Використовуючи такий вид оцінки, вчитель не повинен бути грубим, принижувати особистість учня. Систематичні приниження призводять до озлобленості.

8. Оцінку-бурхливе обурення педагог використовує рідко, залежно від того, кого оцінюють. Ні в якому разі не можна принижувати гідність дитини.

9. Оцінка-схвалення використовується з урахуванням усіх психолого-педагогічних умов.

Поради вчителю. Емоційний бор'єр

За характером оцінні ставлення вчителя в педагогічній взаємодії можуть бути позитивними, негативними та ситуативними. Здатність учителя запобігати своїм помилкам і долати їх тісно пов'язана зі сформованістю навичок саморегулювання.

Щоб не бути головною перешкодою на шляху до взаєморозуміння з учнями, нам треба навчитися керувати своїми емоціями, які найчастіше стають джерелом міжособистісних конфліктів, неадекватних оцінних суджень. Переважна більшість учителів, вважають емоційний бар'єр головним у виникненні непорозуміння між ними та учнями.

У саморегуляції вчителю допоможуть

1. Розподіл емоцій - полягає у розширенні кола емоційних ситуацій, що призводить до зниження інтенсивності емоцій у кожній з них. Нові соціальні та психологічні контакти дають змогу вчителю знайти ширшу сферу виявлення своїх почуттів, інші інтереси, хобі.

2. Зосередження, коли умови діяльності потребують певної концентрації на чомусь одному, що має вирішальне значення у певний період життя. Найпоширенішим прийомом зосередження емоцій є обмеження інформації із звичних джерел.

3. Переключення, пов'язане з перенесенням переживань з емоційногенних ситуацій на нейтральні. За так званих деструктивних емоцій (гнів, агресія, роздратування) необхідна тимчасова зміна реальних ситуацій ілюзорними або соціально незначущими.

4. Врахування індивідуальних особливостей учня під час оцінювання та формування оціночного судження. Розумова працездатність школярів, що визначається силою нервових процесів, - одна з важливих умов, що визначає характер пізнавальної діяльності школярів під час розв'язування навчальних задач.

Як досягти взаєморозуміння між вчителем та учнем

1. Спілкуйтеся якомога більше з дітьми, особливо в позаурочний час.

2. Визнайте унікальність кожного учня.

3. Дорожте довірою дітей. Це обов'язковий компонент у діяльності будь-якої соціальної групи, який досягається компетентністю, сумлінністю й чесністю.

4. Будьте ворогом такого принципу керівництва: "Кого хочу - милую, кого хочу - караю."

5. Пояснюйте - переконуйте, не підвищуйте голосу на учнів.

6. Змиріться з думкою, що багатство викладача - у його духовності, а не в матеріальному достатку.

7. Ви і Ваш предмет - не центр Землі, є ще й інші навчальні предмети. Не намагайтеся перенести на домашнє завдання те, чого не встигли зробити на уроці.

8. Зрозумійте, що часто учень мовчить не від незнання предмета, а від страху перед аудиторією (пригадайте свій перший урок).

9. Упізнавайте в дітях себе колишнього - і вчіться в них! Умійте оцінити якусь ситуацію або точку зору учня очима самого учня.

10. Улюблений викладач той, що посміхається, має почуття гумору. Тож частіше посміхайтесь!!!

Для вчителя в роботі з батьками

1. Залучайте батьків до шкільного життя, запрошуйте їх до співпраці, на уроки, влаштовуйте з ними зустрічі.

2. Дякуйте батькам за все, навіть за найменші дрібниці, бажано прилюдно.

3. Ніколи не докоряйте батькам, які не відвідують батьківських зборів. Це не сприятиме їхньому бажанню зустрічатися з вами частіше. Завжди широко (без тіні сарказму) радійте їх появі в школі.

4. Називайте батьків по іменах та по батькові. Не вживайте поширених фраз «мама Петра Іванчука». Інакше в батьків складеться враження, що вони вам цікаві лише в такому статусі.

5. На батьківських зборах наголошуйте на проблемі, а не на конкретній дитині. Водночас хваліть учнів персонально й обов'язково всіх. Знайдіть кілька теплих слів для кожної дитини.

6. Аналізуйте досягнення дитини з часу останньої зустрічі з батьками. Окреслюйте проблеми та визначайте потрібну допомогу з боку батьків для її вирішення.

Людмила ТОМАЩУК,
методист методичного кабінету

УКРАЇНИ

Вірші Миколи Близнюка

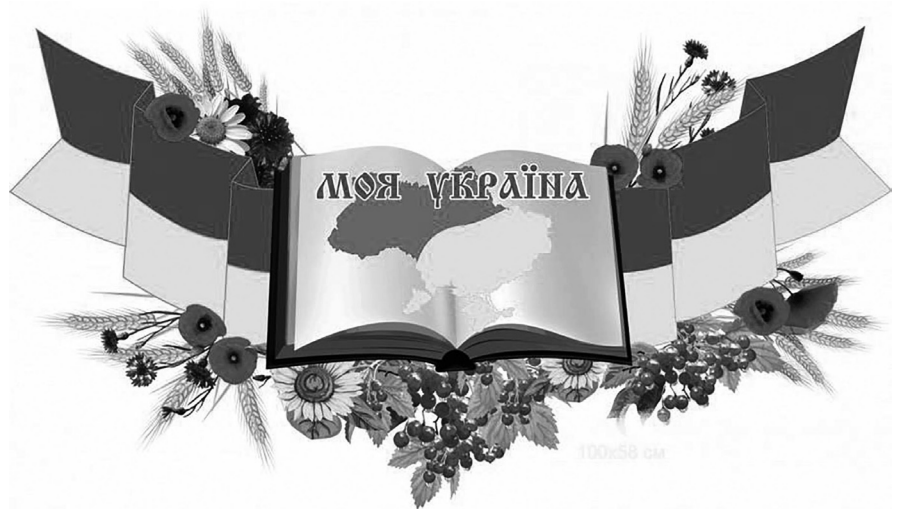
Музика Надії Гаргаї
Обробка Маркіяна Ковалюка

Співала мені над колискою мати,
Я ніжність твою відчував, Україно.
Розправили радості крила Карпати,
Зраділа у лузі червона калина.

Приспів:

З тобою стрічаю рожеві світанки,
На травах твоїх я маленька росина.
З тобою і жити мені до останку,
Нескорена земле моя, Україно. } 2р

Твою відчуваю турботу і ласку,
Коли вирушаю в далеку дорогу.
Мені віддаєш ти тепла свого частку
І ділиш зі мною свій біль і тривогу.

Приспів.

Соло

Співала мені над колискою ма - ти я ніжність тво - ю від - чу - вав У - кра - і -
но. Роз пра - ви - ли ра - до - сті кри - ла Кар - па - ти зра - ді - ла у лу - зі чер - во -
на ка - ли - на. З то - бо - ю стрі - ча - ю ро - же - ві сві - та - нки На тра - вах тво -
їх я ма - лень - ка ро - си - на. З то - бо - ю і жи - ти ме - ні до ос - тан -
ку не - ско - ре - на зе - мле мо - я У - кра - і - но, з то - бо - ю і жи - ти
ме - ні до ос - тан - ку не ско - ре - на зе - мле мо - я У - кра - і - но.

ПЕРШІ ЛІТЕРАТУРНІ ЗДОБУТКИ

До 24-ї річниці Незалежності України Косівська районна організація Національної спілки журналістів України разом із відділом освіти РДА та редакцією газети «Гуцульський край» провели літературно-художній конкурс «Свою Україну любіть!» Конкурс мав 2 номінації: «Поезія» та «Проза». Компетентне журі розглянуло надіслані роботи і визначило переможців. Ними стали в номінації «Поезія» – Анастасія Малкович, учениця Вижньоберезівської ЗОШ, I місце; Ілона Захарук, учениця Уторопського НВО, II місце, та Дзвенислава Вовчак, учениця Косівського НВК-інтернату-гімназії, III місце.

У номінації «Проза» місця розподілили так: I місце – Оксана Стусяк, учениця Кобаківської ЗОШ; II – Ілона Захарук, учениця Уторопського НВО, III – Іванна Горяча, учениця Вербовецької ЗОШ.

Нагородження переможців відбулося 21 серпня на урочистому святкуванні 24-ої річниці Незалежності України. На сцені районного будинку культури дипломи та пам'ятні подарунки їм вручив начальник

відділу освіти Косівської РДА Володимир Козьменчук.

Від імені оргкомітету та журі конкурсу дипломантів поздоровила автор цих рядків. Глядачі гарячими оплесками вітали юних літераторів із заслуженою перемогою, яка допоможе їм впевненіше долати непрості творчі стежки.

Ілона Захарук, яка, до речі, в цьому році стала студенткою Чернівецького університету і буде здобувати фах журналіста, щиро подякувала за увагу до обдарованої учнівської молоді й можливість пробувати власні сили в таких творчих змаганнях.

... Нас тішать здобутки тих, хто завтра визначатиме долю Української держави. Дивлячись у їх приязні очі, хочеться мовити словами вірша:

Ви – юний цвіт нової України,
У ваші очі дивиться народ.
Верстати шлях вам суджено єдиний:
Під кольорами сонця й небосині
Сягнуть в житті небачених висот!

Організатори планують зробити конкурс традиційним і провести його й до 25-ої річниці Незалежності України.

Аделя ГРИГОРУК,
голова журі, голова Косівської РО НСЖУ

Чи знаєш ти...

Чи знаєш ти, що Україна –
Це дружня і свята родина?
Чи знаєш ти, що Україна –
Це наша любя Батьківщина?
Чи знаєш ти, що Україна –
Верба, барвінок і калина?
Чи знаєш ти, що Україна –
Це пісня ніжна солов'їна?
Чи знаєш ти, що Україна –
Перемагала ворогів?
Чи знаєш ти, що Україна –
Це рід веселих козаків?
Чи знаєш ти, що Україна –
Це є Шевченків заповіт?
Чи знаєш ти, що Україна –
Це сильний, мудрий, добрий рід?
Чи знаєш ти, що Україна –
Це сонце щире золоте?
Чи знаєш ти, що Україна –
Для українців –
Все, все, все !!!

Анастасія МАЛКОВИЧ,
учениця Вижньоберезівської
ЗОШ I-II ст., переможниця конкурсу

Щасливі переможці конкурсу перед врученням нагород

Борись, Україно!

Встало сонце з широких степів,
Зашуміли Карпати і Чорне море.
Вставай, країно рідна, з колін,
За свободу борись, моя зоре!
Генії наші – Шевченко й Франко –
Недарма народились на твоїх землях.
Ти нам рідна і красива, як ніхто,
І слава твоя безсмертна.
Століттями невтомно боролись за тебе
Мужні герої багатьох поколінь.
Вони хотіли бачити вільне небо
І вільну землю, щоб належала їм.

Ти, Україно, маєш вірних дітей,
Які за тебе і стяг наш ладні в бою лягти,
І в цій війні кожну мить, кожен день
Стоять на смерть, щоб тебе вберегти.
Ми переможемо ворога, зупиним війну,
Бо дух звитяги над нами витає,
Ми з'єдналися міцно в родину одну –
Полегли й живі – герої не вмирають!

Дзвенислава ВОВЧАК,
учениця Косівського НВК-інтернату-
гімназії, призер конкурсу (III місце)